

ILLUSTREREDE KLASSIKERE™ – 11
Udgivet 2008 af Egmont Serieforlaget A/S
Redaktion: Anders Hjorth-Jørgensen og Michael G. Nielsen
Markedsføring: Helle Fruergaard
Ansvarlig udgiver: Jan Neiiendam
Design: Stein Hjelmerud

Copyright © 2008 First Classic, Inc. All Rights Reserved.
Published with the written licensed permission of First Classic, Inc.

License by Agentur Fuchs, Stuttgart.
Trykt hos Gummerus Printing, Finland 2008.
ISBN 978-87-7679-470-5
www.klassikere.serieforlaget.dk

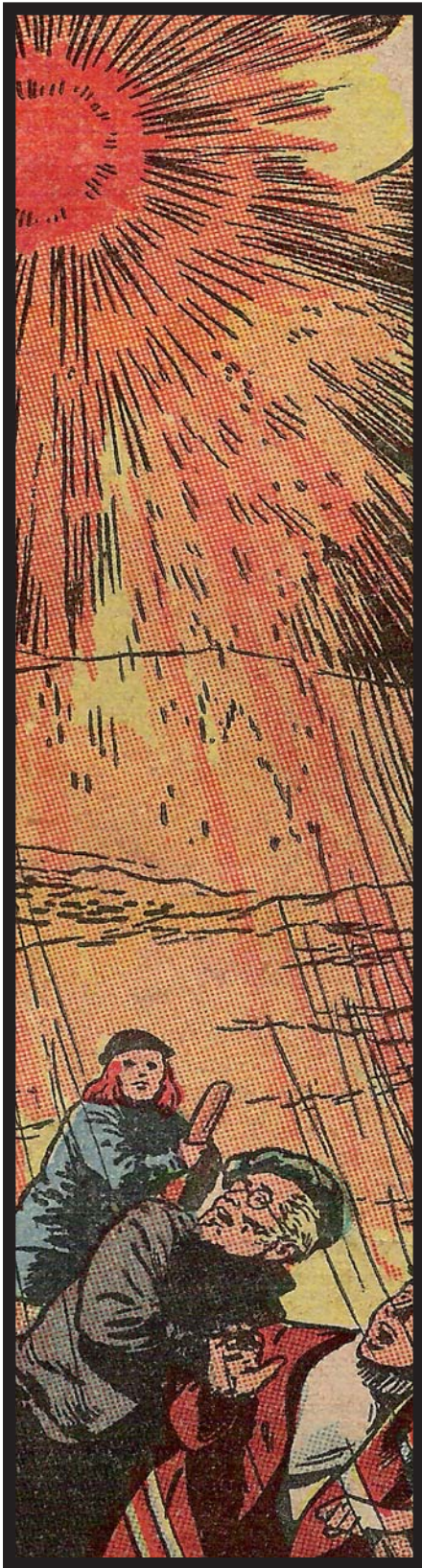
Howard Pyle
ROBIN HOOD

Jack London
ULVEHUNDEN

Charles Nordhoff & James Normann Hall
ORKANEN

Jules Verne
REJSEN TIL JORDENS INDRE

EGMONT
Serieforlaget

I LLUSTRERED E KLASSIKERE var tegneserier baseret på kendte bøger. Ideen var, at hæfterne skulle tjene som en introduktion til litteraturen. I Danmark blev de første hæfter i serien udgivet i 1955, og de fortsatte med at udkomme indtil 1976. I alt 227 numre, hvoraf 79 af de sidste 83 var af europæisk oprindelse. 1969-74 udkom 65 af de oprindelige amerikanske titler som *Stjerneklassiker*.

Bogserien *Illustrerede Klassikere* har som mål at udgive hæfteserien kronologisk, som den blev publiceret 1955-76, og benytter de danske førsteudgaver som basis for udgivelsen.

I USA blev *Illustrerede Klassikere* fra starten i 1941 udgivet som *Classic Comics*. Senere skiftede titlen til *Classics Illustrated*. Initiativtager til udgivelsen var Albert Kanter, men han var ikke den første, der fik den ide at omsætte de gamle romanklassikere til tegneserier. Allerede i det foregående tiår var ideen realiseret i Danmark af Hjalmar Carlsen, grundlægger af og chefredaktør på pressebureauet P.I.B. Under hans ledelse producerede dette københavnske pressebureau en række mindeværdige klassikerfortolkninger i tegneserieform frem til 1960'erne. Den historie har fået sin egen artikel i dette bind. En historie, der giver plads til klassiske danske illustratører som Johannes Nørretranders og Oluf Nielsen og *Fantomet*-tegneren Jaime Vallvé.

Samtidig fortsætter historien om forskellen på første og anden-udgaverne af *Classic Comics/Classics Illustrated*, idet *Robin Hood* blev udgivet i to markant forskellige. Men det væsentligste ved bogen er selvfølgelig de fire store fortællinger. De udkom alle i 1957, og jeg har stadig de oprindelige hæfter - godt slidte af megen læsning. For specielt disse fire hørte til mine favoritter. Det gør de stadig, fyldt som de er af drama, eventyr og næring til fantasien!

Anders Hjorth-Jørgensen
april 2008

ROBIN HOOD

Robin Hood - den ædle røver 8
af Velle Espeland

Zanskys Robin Hood 12
af Anders Hjorth-Jørgensen

Robin Hood 15

ULVEHUNDEN

Rodløs, rastløs, sulten på livet 64
af Haakon W. Isachsen

Ulvehunden 69

Jack London 113

ORKANEN

Konflikter og venner i Sydhavet 116
af Hanne Innsedt

Orkanen 121

Den store brand 166

REJSEN TIL JORDENS INDRE

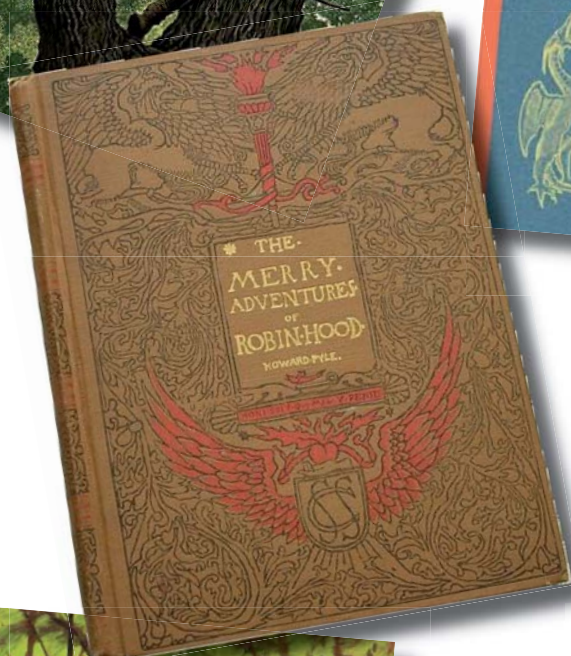
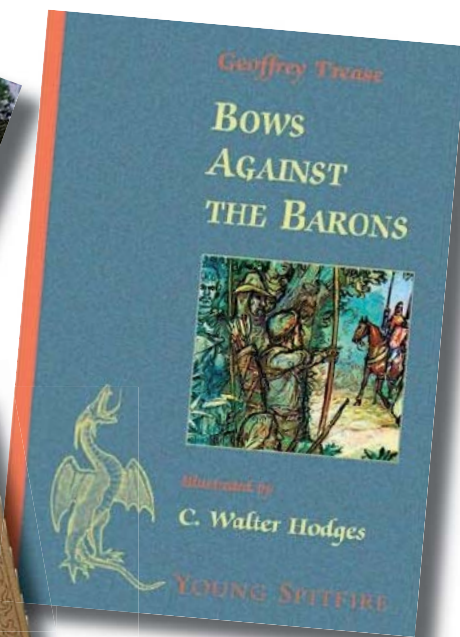
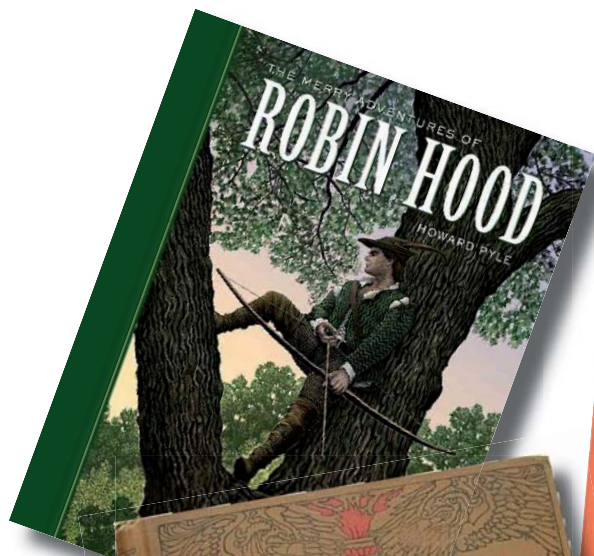
Rejsen til det indre 168
af Nils Nordberg

Rejsen til jordens indre 173

Jules Verne 217

P.I.B og klassikerne 218
af Anders Hjorth-Jørgensen

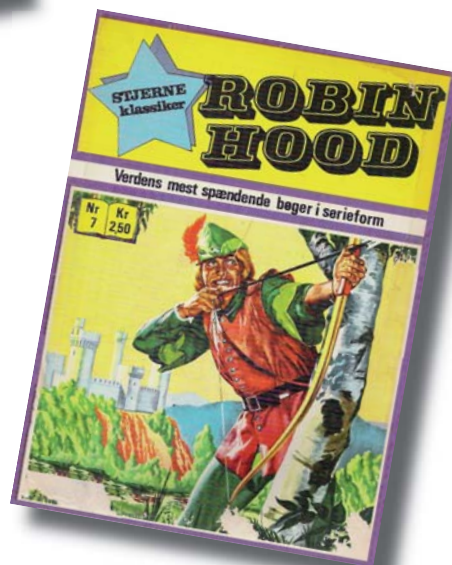
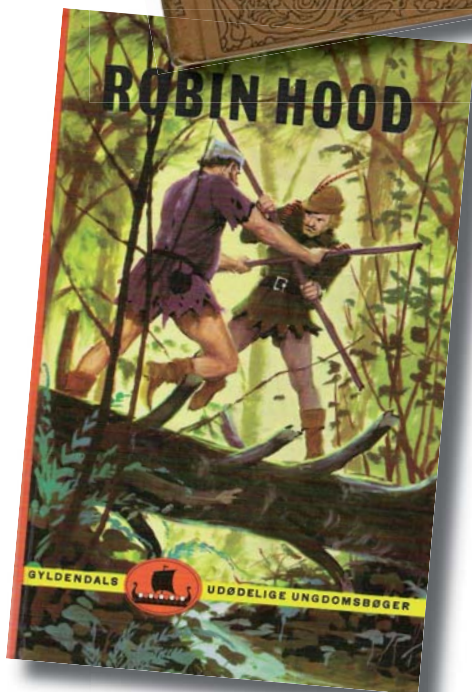

Øverst: Nyere udgivelse af Howard Pyles *The Merry Adventures of Robin Hood* samt udgave af Geoffrey Treases *Bows Against the Barons* med illustrationer af C. Walter Hodges.

Til venstre: 1924 udgave af Pyles roman.

Nederst: Torben Palsbos bearbejdning *Robin Hood* og hans mænd udgivet omkring 1960 i serien Gyldendals *Udødelige Ungdomsbøger* med illustrationer af Robert Viby samt et noget slidt eksemplar af den danske *Sjernerklassiker* nr. 7.

Hele den engelske tekst til Howard Pyles *The Merry Adventures of Robin Hood* kan downloades fra og læses på websiden <http://www.gutenberg.org/etext/964>

Illustrerede
KLASSIKERE

*De bedste fortællinger af
verdens største forfattere*

NR.

41

KR.

150

Robin Hood

Robin Hood - den ædle røver

af Velle Espeland
bearbejdet til dansk af
Anders Hjorth-Jørgensen

*The beginning a gest
of Robyn Hode*

*In þe and liffin gēitimen þe offte gese
blode ȝi hall þou sei of a gode þeman his
name was Robyn hode Robyn was a þouder
law as he was one was unwey non foude sho
þe hode i berne dale siemp þe to a tre a bi þe
hode liffen ȝohri a gode þeman was he a liff
þe gode þe arlois and mitch þe miffersu þe
re was none þe of his bodi þe it was we
th a grome. þan þe þe þe þe ȝohri all þe
to Robyn hode ȝe a liff and þe wolde þe
þe þe it wolde þe þe moche gode. þe þe
þe þe þe gode Robyn to þe þe þe þe þe
ȝe þe þe þe þe þe þe þe þe þe þe þe
ȝe þe þe þe þe þe þe þe þe þe þe*

Første side af The Gest of Robyn Hode

pebukser. Han er ikke leder af en flok fredløse, men viserne fortæller blot om en bande på 3-4 stykker, hvilket virker mere realistisk end det, at en stor flok skulle have mulighed for at leve i skoven af krybskytteri og plyndring. Den eneste af hans mænd, som er nævnt ved navn, er Lille John, men Robin har ingen kvinde ved sin side. Han levede ikke samtidig med Richard Løvehjerte, og er heller ikke sakser, som slås mod normannerne. De første viser blev til næsten 200 år efter, at denne krise var aktuel.

Den væsentligste forskel er imidlertid, at den middelalderlige Robin Hood ikke stjæler fra de rige og giver til de fattige. Godt nok stjæler han fra de rige, for det er dem, der

Robin Hood er en af de mest kendte englændere, selvom han ikke er en historisk person. Han er en litterær figur, en arketypisk helteskikkelse placeret i 1100-tallet. Det kan ikke udelukkes, at der på et eller andet tidspunkt i Middelalderen har eksisteret en lovløs landevejsrøver med navnet Robin Hood, men i så fald er han for længst overskygget af legenderne om den fredløse i Sherwood-skoven.

MIDDELALDER- BALLADERNES ROBYN HODE

Der er ikke bevaret fortællinger fra Middelalderen om Robin Hood, men der findes mange tegn på, at sådanne fortællinger har eksisteret. I en satirisk tekst fra ca. 1380 indrømmer en uduelig præst, at han ikke er god til Fadervor, men "han kan synge viserne om Robin Hood og Randolph, jarlen af Chester!"

I Middelalderen var Robin Hood først og fremmest en helt fra folkeviserne. Der er bevaret hele 29 ballader om ham – flere af dem kan have været sunget i Middelalderen, selvom de først er nedskrevet senere. Den ældst bevarede ballade, *The Gest of Robyn Hode*, er udgivet i skillingstryk fra ca. 1500, har hele 456 strofer og ser ud til være sat sammen af mindst otte forskellige viser. Det var uden tvivl ældre viser, men folkeviser, som lever i mundtlig tradition, er problematiske kilder. De forandrer sig og tilpasser sig hele tiden nye idealer, så vi kan ikke være sikre på disse visers oprindelige tekst.

I de ældste ballader er hovedpersonen helt forskellig fra den Robin Hood, vi kender i dag. Han er ikke jarl eller ridder, blot selvejende bonde. Han går ikke klædt i grønt og bruger slet ikke tætsiddende strøm-

har noget at stjæle, men til nød myrder og plyndrer han også tiggere og landstrygere. Ideen om, at en fredløs skulle plyndre for at udjævne sociale forskelle, var helt fremmed i Middelalderen.

Ved siden af balladerne eksisterer andre kilder, som fortæller, at Robin Hood var et velkendt begreb i den gang. I 1400-tallet var han nemlig en populær figur i karnevalsagtige forårsfester i engelske landsbyer. En central del af en sådan fest, var et optog af udklædte, som drog gennem landbyen. Hensigten var at samle penge til fælles formål, og blandt figurerne i optøget optrådte både Robin Hood, Lady Marian og Lille John.

- OG HANS LYSTIGE SVENDE

Nutidens Robin Hood omgiver sig med en række personligheder, men i de ældste viser hører man blot om Lille John. Enkelte steder er han faktisk nævnt først og på en måde, så man får indtryk af, at han var den egentlige anfører, men de to er gode venner og hjælper hinanden ud af kniben.

I de ældste ballader fortælles det, at Lille John som den eneste er til stede, da Robin dør. Episoden om det første møde mellem de to, beskrives også i en ballade, men kendes først fra 1700-tallet.

I optogene i de engelske forårsfester gik Lady Marian ved siden af Robin Hood som hans kæreste. Hun kom sandsynligvis ind i Robin Hood-legenden fra en anden type digtning. I dusinvis af pastoraler fra 1300-tallet hedder kæresteparret Robin og Marion. Disse pastoraler havde intet at gøre med Robin Hood, og Marian dukker da også først op i folkeviserne i 1700-tallet. I en vise fra slutningen af 1600-tallet blev Robin

Hood godt nok gift, men det var med Clorinda, ”hyrdindernes dronning”. Balladen om *Robin Hood and Maid Marian* blev nedskrevet i 1795. Den fortæller, at Robin og Marian elsker hinanden, men af en eller anden grund må de skilles. De mødes tilfældigt, men begge er forklædte, og de genkender ikke hinanden. Det går ikke bedre, end at de trækker deres sværd og begynder at slå. Det lykkes Marian at give Robin et hug i hovedet, så blodet flyder. ”Hold op!” siger Robin, ”Jeg er Robin Hood, og du kan blive en af mine mænd!” Da Marian hører det, kaster hun sig om halsen på ham, kysser ham, og visen ender med en stor fest i skoven. Franciskanermunken Tuck er en populær figur i nutidens Robin Hood-fortællinger, men han dukker først op i 1700-tallet. Omtrent samtidig gør trubaduren Allan-A-Dale sin entre, og Tucks rolle i folkevisen er at vie Allan og hans kæreste.

ROBIN PÅ TEATERSCENEN

I de gamle folkeviser var Robin Hood blot en yeoman, en fribåren mand, ikke fæstebonde eller livegen, men slet ikke rider eller adelig. Det fortælles aldrig, hvorfor han blev fredløs, han har ingen baggrund eller historie, og der er ingen antydning af ønske om benådning og tilbagevenden til samfundet. I *The Gest of Robyn Hode* inviteres han til kongens hof, men han trives ikke og vender snart tilbage til livet som fredløs i skoven.

I 1500 blev teater populært i England. Forfatterne begyndte for alvor at skrive skuespil, lev og Robin Hood også helt på scenen. Der er kendskab til syv forskellige teaterstykker med Robin Hood, som blev spillet i London i årene omkring 1600, men kun fem af dem er bevaret for eftertiden.

Maleri af Leonard MacNally fra 1806 af skuespilleren Thomas Ludford Bellamy i rollen som Robin Hood på Covent Garden Theatre i London.

Teaterpublikummet var et andet end de, der sang ballader og skillingsviser. Folkevisehelten blev lidt for vulgær for dem; de ville have en helt med mere status. Flere forfattere fik samme ide, og på scenen blev Robin Hood præsenteret enten som Sir Robin af Loxley eller Robin, jarl af Huntingdon.

Som adelsmand havde han behov for en baggrundshistorie, og det var helt oplagt, at han måtte have mistet sit gods ved uret og derfor måtte søge til skovs som lovløs.

I disse historier er opholdet i skoven kun midlertidigt. Målet og enden på historien er, at han får sit gods til-

bage sammen med den ære og rang, han har arvet.

Som adelsmanden måtte han også ændre adfærd. Landevejsrøveri er ikke specielt heroisk. I teaterstykkerne bliver det understreget, at han altid er galant overfor kvinder og beskytter de svage. Men det proto-demokrati, som hersker i nyere fortællinger om Robin Hood, ser man endnu intet til. Som adelig er han naturligvis suveræn og kræver total lydighed af sine mænd. Nu øges flokken omkring ham også til adskillige hundrede mænd.

Anthony Munday skrev i 1598 et teaterstykke, som efterfølgende kom til at præge Robin Hood-figuren. I *The Downfall of Robert the Earle of Huntingdon* blev Robin for første gang placeret på Richard Løvehjertes tid. Munday gav Robin en adelstitel og fremstillede ham som modstander af korruption og magtmisbrug.

I Mundays stykke plyndrer Robin kun ågerkarle, advokater og præster. I de ældste ballader blev Robin fremstillet som en god katolik, men i Mundaysnyreformertemiljø var middelalderens præster i den rige katolske kirke tilhængere af farlig overtro og repræsenterede fjenden. Til gengæld blev Robin skildret som ædel, aristokratisk, kongetro protestant.

ROMANHELTEN ROBIN

I 1600- og 1700-tallet var Robin Hood stadig både folkeviser- og teaterhelt. Der var godt nok en del historikere og kreative slægtsforskere, som havde forsøgt at placere ham i en historisk sammenhæng, men romanhelt blev han først i 1800-tallet. En af de første romaner var Walter Scotts *Ivanhoe* fra 1819. Her optræder Robin Hood blot som biperson og i størstedelen af romanen under navnet Locksley.

Howard Pyle-illustration til hans *The Merry Adventures of Robin Hood*

Scott placerede også sin handling på Richard Løvehjertes tid, og både kongen, Robin og Ivanhoe deltager i kampen mellem saksere og norman-

Howard Pyle

ner. Roman blev meget populær og var med til at etablere det romantiske billede af Middelalderen. Igen gennem 1800-tallet udkom flere fortællinger om Robin Hood, men det var den amerikanske forfatter og illustratør Howard Pyle, som for alvor gjorde ham til en international helteskikkelse. I 1883 udgav han *The Merry Adventures of Robin Hood* med egne illustrationer. Bogen var rettet mod børn og unge, og den er udkommet i adskillige – ofte forkortede og bearbejdede – oplag indtil i dag.

Pyle holdt sig stort set til fortællingerne i de gamle ballader, men udbyggede dem til en sammenhængende fortælling.

En af de mere specielle versioner er Geoffrey Treases roman *Bows Against Barons* fra 1934, præget af 1930'ernes entusiastiske kommunisme. Kapitlerne har titler som "Kammeraterne i skoven", "Folkets røst" og "Sherwood rejser sig". Robin Hood åbner sine taler med "kammerater", og han leder folket i et angreb på fængslet i Nottingham. Men på trods af entusiasmen lader forfatteren folket tabe kampen mod hertugen af Wessex. Robin bliver dræbt i klosteret, hvor han søger ly. Lille John overlever og får afslutningsreplikken: "Tiden er endnu ikke moden, men vi vil arbejde på at gøre Robins drøm til virkelighed."

Tre gode bud på Robin Hood: Douglas Fairbanks, Errol Flynn og Richard Todd.

Det ville antageligt have været for uhistorisk at digte en marxistisk revolution ind i engelsk middelalder.

FILM OG TV

Robin Hood-figuren er ikke bundet af copyright, så alle, der har lyst, kan bruge ham efter behov. Bl.a. har film- og tv-medierne leveret en lang række bud på hans eventyr.

Den første film havde allerede premiere i 1908, men det var stum-

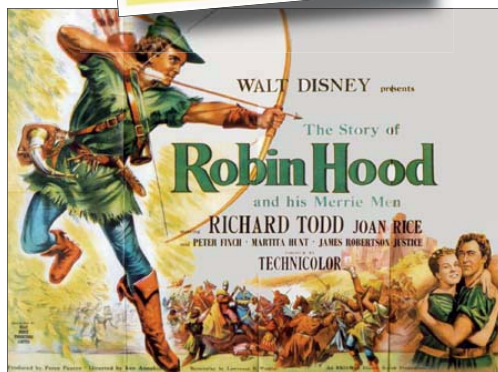
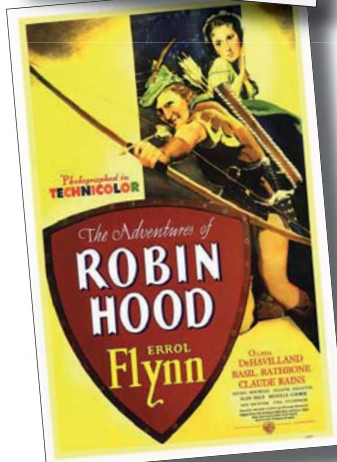
filmudgaven med Douglas Fairbanks fra 1922 instrueret af Allan Dwan, der for alvor blev bemærket. Sammen med 1938-udgaven, *The Adventures of Robin Hood*, instrueret af Michael Curtiz og William Keighley og med Errol Flynn i titelrollen regnes den blandt klassikerne. Mindre kendt men mindst ligeså bemærkelsesværdig er Disney-udgaven fra 1952, *The Story of Robin Hood and His Merrie Men*, instrueret af Ken Annakin og med Richard Todd som Robin.

Blandt de senere film er det nok Kevin Reynolds *Robin Hood: Prince of Thieves* fra 1991 med Kevin Costner, som er mest bemærkelsesværdig.

På tv-skærmen har Robin Hood optrådt utallige gange. 1955-60 blev der således produceret 143 episoder med serietitlen *The Adventures of Robin Hood*. Titelrollen blev glimrende udfyldt af den skægløse Richard Greene. Den fandt også vej til danske tv-skærme i slutningen af 1950'erne.

Det samme gjorde tv-serien med Jason Armstrong som Robin. Indtil videre er der 2006-2007 produceret 26 afsnit af denne version.

Velle Espeland er folkemindeforsker og har ledet det norske visearkiv i over 20 år. Han underviser ved Institut for Kulturstudier ved Oslo universitets humanistiske fakultet. Han har skrevet en række bøger og artikler om folkloristiske og kulturhistoriske emner samt nye historier til de klassiske, norske tegneserier Smørbutikk og Tuss & Troll.

I USA blev Robin Hood trykt i 23 oplag. Førsteudgaven havde manuskript af Evelyn Goodman¹ og tegneserien og forsiden var tegnet af Louis Zansky² (med rentegning af Fred Eng). Den udgave udkom i 6 oplag under Classic Comics-logoet og i 6 oplag som Classics Illustrated.

12. oplag af Robin Hood var den sidste udgave af Classics Illustrated med stregtegning på forsiden. Alle senere numre havde malet forside.

November 1955 udkom en ny udgave i et enkelt oplag med malet forside af Victor Prezios tegneserie som indhold.

Januar 1957 udkom så en nyttegnet udgave med manuskript af unavngivne forfatter og tegninger af Jack Sparling. Denne udgave udkom i 10 oplag med Prezios forside.

På dansk udkom kun Sparling/Prezio-udgaven.

Victor Prezios lagde som illustratør sin stil tæt op ad de amerikanske pulphæfter fra 1920'erne og -30'erne: dramatiske billeder med høj spændingsfaktor og megen stemning. Sådant sæt lægger han heller ikke bånd på sig selv i de to eneste forsider, han malede til Gilbertons Classics Illustrated (Robin Hood) og Classics Illustrated Special Issue (The Story of Jesus).

Prezio har også tegnet tegneserier, bl.a. i 1960'erne til Warrens skrækhæfter, men han er hovedsagelig kendt som forsidemaler.

Allerede i slutningen af 1940'erne leverede han illustrationer til tegneserieforlaget Better Publications. I 1950'erne blev det især til illustrationer til mandeblade og bogforsider, hvilket han fortsatte med i 1960'erne.

Det var i samme årti han blev aktiv forsidemaler for tegneserieførlagene. Først for Dell Comics, hvor han

Udgivet første gang i USA som

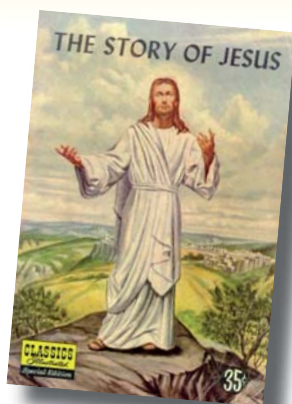
Classics Illustrated
#7 i december 1942.

Udgivet på dansk som
Illustrerede Klassikere nr. 41
i 6 oplag- det første i 1957.

Desuden udgivet som
Stjerneklassiker nr. 7.

Manus:
Ukendt

Tegninger:
Jack Sparling

illustrerede krigs-, oldtids- spændings- og skræksier.

Derefter arbejdede han for Gold Key, hvor det blev til glimrende forsider til Magnus, Robot Fighter.

Så fortsatte han til Warren, hvor det også blev til en del tegneserier 1960-69, men hans stærkeste bidrag her var en serie grupvækkende forsider til hæfterne Creepy og Eerie.

John Edmond (Jack) Sparling blev født 1916 i Winnipeg i Canada, men familien flyttede kort efter til USA. Her fik han uddannelse som tegner ved The Arts and Crafts Club i New Orleans og ved The Corcoran School of Art.

I 1935 startede han som redaktionel tegner ved avisen New Orleans Item-Tribune, men efter to år begyndte han at orientere sig mod tegneserierne. I 1939 lancerede han til manuskript af William Laas avisstrip'en Hap Harper, Washington Correspondent.

Sparling fortsatte med serien indtil 1943, hvor den blev overtaget af Al Plastino (fra 1947 under serietitlen Barry Noble).

Selvom Sparling efterhånden hentede størstedelen af sine indtægter ved at tegne til tegneseriehæfter, fortsatte han med stripserier igennem hele karrieren: Hap Hopper 1939-43, True Comics (1940-43), Claire Voyant 1943-48, Mr. Rubles 1955-56, Sam Hill 1957-58, Homer Eden 1960-72, Dan Flagg 1965 og On Stage i 1980'erne.

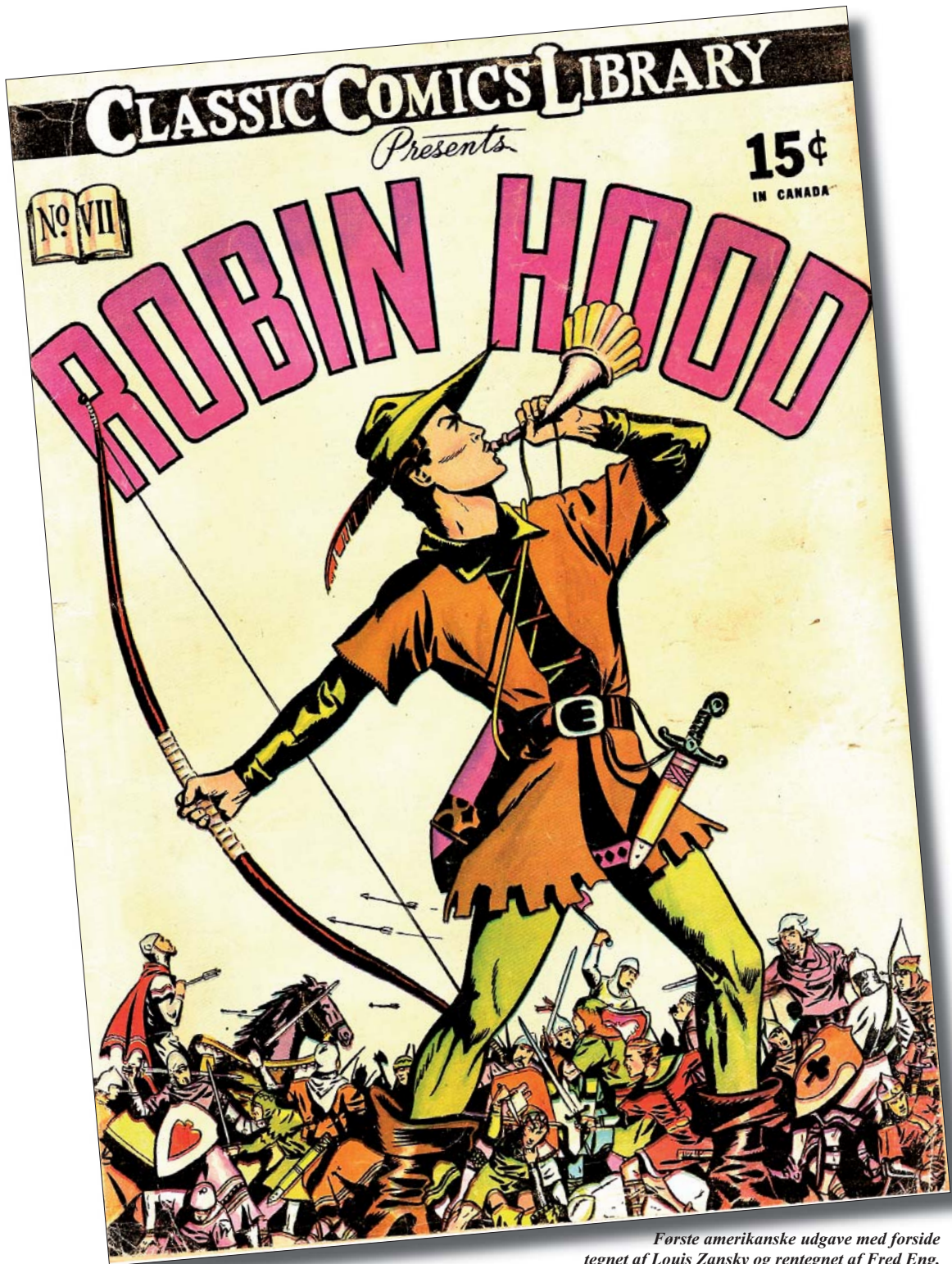
1942 blev Sparling tilknyttet tegnestudioet The Jacquet Shop og leverede herfra serier til en lang række tegneserieførlag. Det fortsatte frem til 1948, hvor han overgik til at være freelancer. Som sådan leverede han tegneserier til 20-30 forskellige forlags hæfter, bl.a. Dell Publications (1960-72), DC Comics (1949-50, 1964-81), Marvel (1967, 1981-90) og Warren Publications (1968-72).

Jack Sparling tegnede korte serier til Gilbertons The World Around Us (Verden i tekst og billeder)³ 1957-61, samt to Classics Illustrated: Robin Hood (CI-7) og A Connecticut Yankee in King Arthur's Court (CI-24).

¹ Se bog 8 side 6

² Se bog 5 side 12

³ Se bog 4 side 174

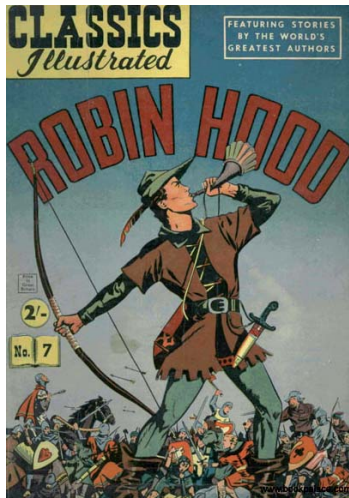

Første amerikanske udgave med forside tegnet af Louis Zansky og rentegnet af Fred Eng.

Zanskys Robin Hood

præsenteret af
Anders Hjorth-Jørgensen

Som fortalt i artiklen *Goodmann & Maxwell* i *Bog 8* lod Evelyn Goodman aldrig kildematerialer stå i vejen for sin udgave af historien. Heller ikke når det gjaldt *Robin Hood*. Hendes bearbejdning lånte imidlertid adskillige plotkomponenter fra Warner Brothers 1938-film og lidt fra Walter Scotts *Ivanhoe* og betonedede i særlig grad legendens humoristiske elementer. Lady Marian skrev hun helt ud af historien formodentlig ud fra den betragtning, at hun kunne virke som en hæmsko for handlingen. Så genstanden for den fredløses forelskelse fik først sin Gilberton-debut i den nytegnede 1957-udgave, der i høj grad lånte sit materiale fra Howard Pyles *The Merry Adventures of Robin Hood*. Tegner på førsteudgaven af *Robin*

Den britiske udgave af *Robin Hood* med *Classics Illustrated*-logo.

Hood, Classic Comics #7, var Louis Zansky, som i alt kom til at præge 8 *Classic Comics/Classics Illustrated* med sin enkle, naive men også dynamiske og episk velfortællende stil. Det kom der en række bemærkelsesværdige genfortællinger ud af. Tre af disse, *Moby Dick*, *Robin Hood* og *Huckleberry Finn*, blev senere omarbejdet, primært pga. de friheder, Evelyn Goodman tog sig som manuskriptforfatter i forhold til romanerne.

Her er udvalgt tre sider, som viser, hvordan Zansky greb opgaven an med at omsætte *Robin Hood* til tegneserie. I forhold til Sparling er Zansky grov og primitiv i sin streg, men hans sidekompositioner og tegneserieforbearbejdning er på trods af det langt mere dynamiske.

ROBIN HOOD

ILLUSTRATED BY
LOUIS ZANSKY

WHEN KING RICHARD THE LION-HEARTED OF ENGLAND WENT OFF TO THE CRUSADES, HE LEFT A REGENCY TO RULE IN HIS PLACE. THE HEAD OF THIS REGENCY WAS HIS CRUEL HALF-BROTHER JOHN. UNDER JOHN'S LEADERSHIP, DESPOTISM REACHED A PEAK... POOR MEN BECAME SLAVES TO THE WHIP OF THE RICH. OUT OF THIS UNBALANCED SCALE OF JUSTICE ROSE A CHAMPION OF THE DOWN-TRODDEN, THE GREAT OUTLAW *ROBIN HOOD*. HIS VIVID, HAIR-RAISING ADVENTURES AND THOSE OF HIS MERRY MEN BECAME LEGEND, HANDED ON FROM GENERATION TO GENERATION. AND SO TODAY, WE ARE ABLE TO RECOUNT THE EXCITING TALE OF *ROBIN HOOD*... HOW HE CAME TO BE, AND WHAT HE DID.....

Louis Zanskys appetitvækkende indledningside til førsteudgaven.